

Saltsjö-Boo den 6 maj 2010

Boo Miljö- och Naturvänner

Till Regeringen, Miljödepartementet

Överklagande i fråga om detaljplan för del av Tollare fastigheten Tollare 1:17, delplan 1b Mellanbergsvägen, Nacka kommun.

Länsstyrelsen har i beslut daterat 23 mars 2010 avvisat vårt överklagande. Länsstyrelsens beteckning i ärendet: 4031-2010-575.

Yrkande.

Vi anför besvär gentemot Länsstyrelsens beslut att avvisa vårt överklagande med hänvisning till att ideell förening i detta fall inte skulle ha rätt att överklaga.

Genom avvisningen av vårt överklagande har vi inte getts tillfälle att få vår talan prövad i sak. Länsstyrelsen har efter avvisningen ansett sig sakna anledning att närmare bemöta vårt överklagande. Vår talan omfattar nu så väl avvisningen som fullföljd och utveckling av vår talan i sak.

Utvecklande av talan.

Avvisningen av vårt överklagande.

Länsstyrelsens motivering till att avvisa vårt (och Naturskyddsföreningens i Nacka) överklagande är en hänvisning till PBL 5 kap. 18§ tredje stycket. Länsstyrelsen säger att planområdet inte tas i anspråk för verksamheter eller åtgärder som anges här. I denna paragrafs tredje stycke står under åtta punkter angivna ett antal verksamheter och åtgärder. Punkt 2. lyder: köpcentrum, parkeringsanläggning eller annat projekt för sammanhållen bebyggelse.

Det är mycket märkligt hur länsstyrelsen kan anse att 41 villor i ett naturområde inte är *sammanhållen bebyggelse*. Detaljplanen innehåller även en mindre parkeringsanläggning.

Enligt denna logik skulle en ideell förening aldrig överhuvudtaget ha rätt att överklaga en detaljplan, vilket inte kan vara lagens mening.

Det bör också påpekas att dessa 41 villor ingår i ett mycket stort projekt i Tollare grönområde, där planeringen ligger på en exploatering med omkring 900 bostäder – den största delen på idag helt obruten mark (d.v.s.) naturmark. Nacka kommun har dock valt att stycka upp programområdet i ett antal mindre detaljplaner, vilket försvårar överskådligheten.

Fullföljande och utveckling av talan mot överklagat beslut i sak.

Som ovan nämnts har länsstyrelsen i och med avvisningen inte närmare gått in på vår talan i sak. Av motiveringen till det överklagade beslutet i den del som avser överklaganden som tagits upp till prövning, men därefter avslagits görs bedömningar som har betydelse även för vår talan i sak. (sid. 3 nederst till och med sid. 5.) Vi bemöter dessa bedömningar i denna vår överklagan.

Länsstyrelsen har varken gett svar på eller på ett tillräckligt grundligt sätt satt sig in i de komplicerade frågeställningar som finns i ärendet. Man har enbart (med något undantag) hänvisat till lagtexter i Plan- och bygglagen (PBL). Man tycks ha bortsett från Miljöbalkens lagtext och den komplicerade tolkning som kan uppstå, när dessa två lagar måste ställas i relation till varandra.

I sin motivering har Länsstyrelsen betonat att ”PBL bygger på principen om decentralisering av beslutsfattande och kommunal beslutanderätt i frågor som rör bl.a. riktlinjer för markanvändning i kommunen.” Med denna skrivning ser det ut som om en kommun i sådana frågor kan bortse från andra nationella lagar – i det här fallet Miljöbalken.

När det gäller Länsstyrelsens beslut om avslag (gällande två sakägare) och motivering till beslut har man otvetydigt använt sig av sakförhållanden som påtalats från Boo Miljö- och Naturvänner.

Vi vill i stort hänvisa till vår Överklagandeskrivning till Länsstyrelsen från den 25 januari 2010 – och alla våra invändningar här kvarstår.

Det är dock några områden som vi särskilt vill peka på och ytterligare utveckla.

Miljökonsekvensbeskrivning och frågan om betydande miljöpåverkan.

Länsstyrelsen skriver i sitt beslut 23/3 2010 följande:

”I ärendet har någon MKB inte upprättats. Planen medger en byggnation av begränsad omfattning i ett tätbebyggt område. Planen kan inte antas medföra en betydande miljöpåverkan, varför en MKB inte har behövt upprättas.”

Därefter har man helt lämnat avsnittet miljökonsekvensbeskrivning. I vår skrivning till länsstyrelsen har vi gjort en djupgående genomgång av aktuell lagstiftning liksom Naturvårdsverkets allmänna råd i frågor kring Miljökonsekvensbeskrivning och när

miljöbedömning ska göras – huruvida en plan kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Vi visar också på att MKB borde ha gjorts redan i programskedet och före det att planprogrammet för hela Tollareområdet beslutades av kommunens Fullmäktige.

Det är också något märkligt att länsstyrelsen talar om ”en byggnation av begränsad omfattning i ett tätbebyggt område”, när denna detaljplan i själva verket ligger i ett obebyggt naturområde – Tollare grönområde. Totalt sett handlar det heller inte om en byggnation av begränsad omfattning, då hela Tollareprogrammet, vilket redan nämnts, omfattar en exploatering med ca 900 bostäder. Om hela Tollareprogrammet genomförs kommer givetvis denna detaljplan att ligga i ett tätbebyggt område – men så är ännu inte fallet.

I enlighet med PBL 5 kap, 18 § och bestämmelserna i Miljöbalken 6 kap, 11 -18 och 22 §§ ska en miljökonsekvensbeskrivning upprättas om detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Hur Nacka kommun kommit fram till att planförslaget inte antas ha en betydande miljöpåverkan, har Länsstyrelsen inte närmare berört. Vi har i vår överklagandeskrivning framfört en rad anmärkningar gentemot kommunens sätt att hantera denna fråga. Sedan programmet för Tollare antogs 2006 har mycket ny kunskap tillkommit – inte minst genom den naturvärdes- och rekreationsutredning som kommunen lät utföra vintern 2007 – 2008. Stora områden av Tollare är nu av Skogsstyrelsen klassade som Nyckelbiotop eller Naturvärdesområde.

Nacka kommun har mycket tidigt i planeringen av Tollareområdet bestämt sig för att exploateringen inte har en betydande miljöpåverkan, men inget material som närmare anger hur behovsbedömningen gjorts finns kommunicerat med remissinstanser eller går att hitta i något tillgängligt material i ärendet/ärendenas olika skeden. Kommunen nonchalerade länsstyrelsens remissvar (programyttrande) 2006, där det påtalades att den behovsbedömning som anges ha upprättas bör redovisas i sin helhet och att kommunens ställningstagande borde motiveras mer utförligt.

Förutom nytillkommen kunskap gällande natur och biologisk mångfald har ett antal förutsättningar ändrats och nya förhållanden tillkommit. Vad gäller detaljplan Mellanbergsvägen gäller det främst tillkomsten av en vägtunnel, som inte ens fanns med när detaljplanen gick på remiss.

Vad gäller markförläggningen av 70 kilovolts högspänningsledning, så har Länsstyrelsen nu i sitt avslagsbeslut hänvisat till att planen inte innehåller någon bestämmelse om förläggningen av högspänningsledningar och därför kan inte sådan förläggning prövas i ärendet. Det är just avsaknaden av närmare uppgifter kring var och hur markförläggningen ska ske som vi kritiserar. Alla inser att markförläggning i detta fall innebär sprängning, eftersom ledningen måste gå över ett berg. Öster om nuvarande högspänningsledning finns villabebyggelse och man får anta att planeringen inte är att expropriera och riva ett antal nybyggda villor i en

detaljplan, som antogs för några år sedan. Den luftburna ledningen ligger idag inom detaljplaneområdet och en markförläggning som inte går över detta område är tekniskt omöjlig. Därför anser vi att markförläggningen av kraftledningen är ett av skälen till att Miljökonsekvensbeskrivning utifrån risken för betydande miljöpåverkan skulle ha gjorts.

Även sprängning för vägtunnel är en fråga som Länsstyrelsens i sitt avslagsbeslut gått förbi utan någon som helst resonemang eller tankar kring de miljöaspekter vi tagit upp. Enligt länsstyrelsens uppfattning rättfärdigas tunneln av det blotta faktum att den ska leda till nya exploateringsområden söder om det nu aktuella detaljplaneområdet. Sprängning för tunnel i Naturreservatet måste ses som betydande miljöpåverkan och MKB skulle ha gjorts även av detta skäl.

Biologisk mångfald. Länsstyrelsen vidgår det faktum att planområdet ingår i en nyckelbiotop och har redovisat en beskrivning. Vad man inte redovisat är att inom området finns ett antal rödlistade arter och signalarter. Genom att den planerade bebyggelsen är planerad att bryta in i ekskogen och dess bryn finns stor risk att förutsättningarna för dessa arters fortlevnad försämras. Nacka kommun har i sin miljöredovisning konstaterat att: ”*Viss skada kan uppstå på hotade arter då bryn och enstaka träd tas bort*”. Denna skada förvärras givetvis genom att lovplikt för trädfällning tagits bort i allra sista skedet av processen före antagande av planen. Vi har i överklagandet till länsstyrelsen gjort en mer omfattande beskrivning av den biologiska mångfalden och redogjort för de olika hotade/rödlistade arterna. Vi hänvisar härtill.

Biologisk mångfald, djurliv, växtliv, kulturarv, människors hälsa är bland de förhållanden som enligt 6 kap 12 § miljöbalken ska beaktas vid miljöbedömning och tas upp i en MKB. Nacka kommun har i ett tidigt skede ”antagit” att ingen betydande miljöpåverkan sker genom bebyggelsen. Vilka grunder som finns för detta antagande har som nämnts aldrig redovisats.

Först till den tredje detaljplanen (Tollare strand) utsänd på remiss i november 2009 har en MKB gjorts. Här har också intressant nog gjorts en ytterligare naturinventering. Denna gjordes av Ekologigruppen sommaren 2009 och kunde därmed få med viss ytterligare kunskap. Inventeringen omfattar även södra delen av Mellanbergsvägens detaljplan – nämligen den gamla lindallén utmed gamla gårdsvägen till tidigare Tollare gård. Här har gjorts ett fynd av den rödlistade linddynan (VU) och Ekologigruppen konstaterar att bevarande av lindallén är en förutsättning för att inte utplåna arten. Denna naturinventering fanns listad som bilaga till detaljplan Tollare strand, men Nacka kommun vägrade under lång tid att lämna ut materialet under hänvisning till att det var ofullständigt. När Boo Miljö- och Naturvänner slutligen begärde ett formellt avslagsbeslut gällande utbekommande av denna offentliga handling, så fick vi den. Detta var dock efter remisstidens utgång och även efter det att nu aktuellt överklagande sänts in till Länsstyrelsen. Det var då vi kunde göra det intressanta konstaterandet att man funnit ytterligare en rödlistad art – och denna gång direkt inom det område som planeras att utplånas som natur och ersättas med bebyggelse.

Linddynan finns lindallén och vi vill påpeka att alléer har ett generellt biotopskydd enligt Miljöbalken 7 kap. 11 §.

Se Ekologigruppens utredning i Bilaga 1. till denna skrivelse.

Kulturarv och kulturmiljö. Den ovan nämnda rödlistade svampen linddyna finns i en del av den gamla och hittills bevarade kulturmiljön. Lindallén kantar den gamla väg som sedan 1700-talet var gårdsvägen och infarten till Tollare gård. I sin förlängning övergick den i Sockenvägen, som anknytning mot Boo gård (en gång huvudgården i Boo). Lindallén är mycket gammal (troligen ett par hundra år). Lindalléns bevarande är således mycket viktigt för såväl bevarande av ett gammalt kulturarv som av den utrotningshotade linddynan. Linddynan finns enbart på död ved från gamla lindar och då sådana blivit alltmer sällsynta i Sverige är fynden av linddyna starkt begränsade. Det största hotet mot linddynan är alltför nitisk städning av gamla lindalléer i parker liksom förändringar i tidigare odlingsmarker. De senaste 50 åren har också många lindalléer sågats ner. År 1920 fanns enligt Artdatabanken linddyna rapporterad från Nyckelviken, men sannolikt är numera sedan länge all död ved bortstädad – inga senare rapporter finns. I Uppsala län finns fynd av linddyna vid Ekolsund (där ingen skötsel skett under lång tid) samt vid Skokloster. Linden är värdträd för ett antal intressanta skalbaggar. Naturvårdsverket gav 2006 ut ett ”Åtgärdsprogram för skalbaggar på skogslind”. (Bilaga 2). Vissa av dessa skalbaggar är direkt beroende av linddynan. Någon skalbaggsinventering har inte gjorts Tollare lindallé. Med tanke på nämnda åtgärdsprogram är det förvånande att Länsstyrelsens naturvårdsenhet inte haft några synpunkter kring lindallén – som uppenbarligen försvinner utifrån den planerade bebyggelsen och parkanläggningen. Kanske det är så att länsstyrelsens naturenhet inte alls har kännedom om att det finns en lindallé i Tollare. Lindallén finns delvis kvar på Tollare folkhögskolas mark (f.d. Tollare gård). I sin östra del (av detaljplaneområdet) består allén kring gårdsvägen främst av hassel och även ask, men det visuella intrycket är hela vägen en grönskande allé. De tre största lindarna inom detaljplaneområdet har en stamdiameter om 59, 57 resp. 55 cm. Flertalet övriga har stamdiameteren 24 – 41 cm.

En bebyggelse som möjliggör bevarande av lindallén skulle ge det kommande bostadsområdet i Tollare ett tilläggsvärde. Man kan då promenera i en grönskande allé (som ”Unter den Linden” i Berlin) och därtill ha kvar den biologiska sällsyntheten linddyna. Detta är ett bättre och intressantare alternativ än den planerade s.k. ”Tollare stadspark”. Märkligt nog har kommunen i sin Miljöredovisning inte alls omnämnt lindallén som ett kulturvärde. Boo Miljö- och Naturvänner har påtalat lindallén i samråds- och utställningsyttrande. Denna lindallé med gammal gårdsväg är ett kulturarv och har hittills ett fynd av rödlistad art. Dess utplåning har en betydande miljöpåverkan, varför en MKB skulle ha gjorts.

Försvunnet marklov för trädfällning.

Länsstyrelsens skrivning i sin motivering till avslagsbeslut angående det försvunna marklovet för trädfällning är synnerligen märkligt. ”*Sådan bestämmelse kan inte anses vara oumbärlig eftersom det får antas att träd inte avverkas där så inte är nödvändigt.*” Verkligheten i nybyggnadsområden är att i stort sett all växtlighet tas bort som absolut inte är förbjuden att ta bort. Här hjälper inte NCC:s löften och ev. kontrakt med kommunen angående

naturbevarande åtgärder. Under själva uppbyggnadsskedet har NCC och kommunen en möjlighet till en styrning. När sedan villorna säljs och en del mark blir kvartersmark, så kommer denna att övertas av en eller flera samfälligheter. Nu blir det upp till den privata samfällighetens godtycke att fälla hur stora ekar eller andra värdefulla träd som helst – om det inte i detaljplanen finns en bestämmelse om lovplikt för trädfällning. Att så är fallet har vi mängder av exempel på i Nacka kommun.

Som vi påtalade i överklagandet till länsstyrelsen är det sannolikt att många politiker missuppfattat den otydliga skrivningen. Att inte besluta om lovplikt för trädfällning just i denna detaljplan med bl.a. en ytterst värdefull ekmiljö finner vi synnerligen förvånande då Nacka kommun för ett par år sedan införde sin särskilda policy gällande trädfällning.

Översiktsplan och Nacka kommuns policy. Länsstyrelsen tillstår att exploateringen i detaljplan Mellanbergsvägen inte har stöd i Översiktsplanen. Även om denna inte är bindande, så borde ändå kopplingen gjorts till det av Länsstyrelsen för flera år sedan uppgjorda program över 71 områden med tätortsnära natur som bör skyddas som naturreservat.

För Boo Miljö och Naturvänner

Margaretha Josefson

Kerstin Lundén

Styrelseledamot

Ordförande

